

Från: Hans Larson <hans@skrivtolkning.se>
Skickat: den 13 oktober 2020 14:44
Till: Ala Shakrah; Registrator; Media
Ämne: Presskonferens 13 oktober

-Klockan har blivit 14. Välkomna till dagens myndighetsgemensamma pressträff om senaste läget gällande covid-19.

Deltagande idag är Johanna Sandwall, krisberedskapschef på Socialstyrelsen.

Bitte Bråstad, chefsjurist, Folkhälsomyndigheten.

Anders Tegnell, statsepidemiolog, Folkhälsomyndigheten.

Svante Werger, rådgivare, MSB.

Efter presentationen går det bra att ställa frågor till hela gruppen, vi kommer även ta in frågor digitalt från journalister.

Efter pressträffen finns möjlighet till enskilda intervjuer.

-Förlåt. Välkomna hit!

Vi tittar på den globala situationen, som tyvärr fortsätter åt fel håll i många länder. Island har ett större utbrott just nu, och har ganska många fall jämfört med befolkningen.

Sjukdomen är inte färdig någonstans i världen, och ingen känner sig säker - vilket siffrorna visar. Det är en uppgång globalt, uppe i en miljon fall per vecka, drygt, i världen. Då upptäcker vi inte många fall.

Tyvärr ser det likadant ut i EU, en kraftig ökning förra veckan, och denna vecka. Många länder har en besvärlig situation. Nederländerna, Frankrike och Spanien - många länder har en snabb negativ utveckling.

I Sverige har vi också haft en negativ utveckling under en tid, men inte med samma snabba utveckling som andra länder. Men vi har en ökning.

Det kan se ut som om vi närmar oss antalet smittade som under våren, men det är inte rätt - vi hade begränsade möjligheter att provta i våras, endast personer som lades in på sjukhus - nu provtas ungefär 3-4 gånger så många per vecka, och vi upptäcker då fler fall än under den perioden. Det är inte en jämförbar epidemi på något sätt. Det kan visas på antalet IVA-vårdade - där det kommer in mycket färre fall än under perioden då vi hade flera hundra fall varje vecka. Det speglas i antalet avlidna - vi hade veckor med 600-700 fall per vecka, nu enstaka fall per dag, och ibland utan fall helt.

Åldersfördelning har ändrats mycket och den visar en annan situation än i våras, då vi hade många äldre som insjuknade och diagnosticerades. Den gruppen är nu en liten andel.

Ökningen vi sett rör sig i åldersgrupperna 20-50, skulle jag säga - inte alls så mycket de äldre grupperna.

De yngre har hela tiden haft relativt få fall.

Vi börjar däremot se oroande tecken på att äldreboenden kan börja drabbas av spridningen som sker i samhället.

Det är jätteviktigt att man på äldreboenden då uppmärksammar detta. Det finns ingen direkt koppling till att man öppnat för besök - för ökningen började innan det. Men antalet fall har dubblerats senaste veckan och många sker i Stockholm - det är logiskt, med tanke på den stora

smittspridningen. Men det är en stark signal till äldreboendena, att det är viktigt att hålla koll, provta generöst, och möjliggöra för personalen att provta hemma, enligt riktlinjer.

Det är mycket i Stockholm vi ser en snabb ökning.

Vi har inte heller här någon extremt snabb ökning som i många länder i Europa, men det är en ökning man måste ta allvarligt på, som man gör i Stockholm.

Uppsala, på samma sätt där - en ökning som verkar avstannande.

Det verkar mycket kopplat till ungdomar, fester och liknade, i Uppsala, medan det i Stockholm är mer en blandad bild med spridning i många åldersgrupper och bakgrund.

Örebro, samma där - en region som drabbats hårt och man får lokala utbrott på olika ställen i landet.

Jämtland och Härjedalen har det liknade.

För att fortsätta läget är det viktigt att tänka på råden om att stanna hemma när man är sjuk, god handhygien, avstå stora sammanhang och att arbeta hemifrån. Fler jobbar på kontoret nu, jämfört med i våras.

För att hantera det har vi allmänna råd som vi kommer höra mer om här.

-Vi har beslutat om nya tillfälliga skärpningar av allmänna råden i dag, vid lokala utbrott.

Det är en möjlighet för Folkhälsomyndigheten att vid lokala utbrott besluta i samråd med smittskyddsläkaren, att vissa åtgärder ska kunna vidtas.

Det är en skärpning från de allmänna råd som redan gäller, så de kommer fortsätta gälla.

Men vi kommer till exempel kunna besluta om att man ska avstå från att åka kollektivtrafik, avstå från att besöka särskilda boenden. Avstå från köpcenter, om man inte ska handla något nödvändigt. Avstå överhuvudtaget att vara i inomhusmiljöer där många samlas; eller avstå restaurangbesök, och undvika fysisk kontakt med personer man inte bor med.

Det är tillfälliga åtgärder som ska kunna gälla i två veckor, och ska kunna förlängas. Vi ska kunna besluta om de åtgärder som behövs i det drabbade området.

Vi vet inte om det kommer användas. Men det är en möjlighet för att kunna minska smittspridningen och få ned smittalen.

De allmänna råden träder i kraft 19/10.

-Tack!

En kort lägesrapport från Socialstyrelsen med anledning av covid-19 och idag med lite fokus på beredskapsfrågor.

23 personer IVA-vårdas i Sverige med covid-19.

Det är 7 procent av alla patienter på IVA. Den ökade smittspridning som vi precis hört avspeglas inte ännu i intensivvården.

19 av landets 21 regioner är i ett normalläge, och två är i ett förstärkningsläge; stabsläge.

Nationella kapaciteten är god, 206 IVA-platser tillgängliga. Ingen region har mindre än 20 procent ledig kapacitet. Behov av nationell samordning finns inte just nu.

Vad gäller regionernas rapportering till oss i det vi kallar lägesbild, där vi ber de bedöma olika parameter, har vi ingen region eller kommun som rapporterar varesig betande, allvarlig eller kritisk påverkan, gällande parametrarna.

Det handlar om förbrukningsmaterial, infrastruktur, katastrofmedicinsk beredskap,

läkemedelsförsörjning, service, transports, och robusthet.

Det är det som rapporteras till oss, som vi gör en lägesbild av.

Hälften av regionerna rapporterar en förväntad förbättring, på kort och lång sikt.

Fler och fler, nu hälften av alla regioner rapporterar en förväntad försämring på kort och lång sikt.

Oro för smittspridning och hantering av uppdämda vårdbehov är skäl till det.

Vi bibehåller funktionerna för de operativa funktioner vi etablerat och arbetssätten vi skapat.

Det handlar om att få fram en relevant lägesbild för att göra ett beslutsfattande, om behov finns att stödja med intensivvårdssamordning, sjuktransporter, resurser, fältsjukhus och annat.

Vi har meddelat att vi gör en bedömning att det finns gott om skyddsutrustning nationellt. Det finns lokala variationer.

Vi tror inte personlig skyddsutrustning kommer vara en bristvara i en annan händelseutveckling än den vi ser nu. Slut.

-Ja, MSB bidrar till hantering av pandemin på olika sätt. Bland annat följer vi också upp människors uppfattningar, attityder och beteenden, och vi har berättat om den undersökning som Kantar Sifo genomför. För en dryg månad sedan gav MSB Kantar Sifo i uppdrag att komplettera den enkäten med en telefonundersökning till personer över 80. Syftet var att se om det fanns markanta skillnader mellan dem och yngre. Den rapporten finns på MSB.se. Det är 700 personer över 80 som intervjuats via telefon, 57 procent kvinnor, 19 procent anger att de bor på äldreboende eller har hemtjänst. I rapporten så jämförs resultaten av intervjuerna med samma frågor i Kantar Sifos webbaserade enkät i oktober. Då ingår personer i åldersgrupperna 18-79 år. Resultaten för gruppen över 80 följer den yngre ganska väl. Men det finns områden som sticker ut. Jag ska visa några exempel. Förtroendet för samhällets hantering av pandemin är ungefär samma hos de intervjuade över 80 som hos övriga. Några myndigheter har högre förtroende, några lägre. Det som sticker ut är förtroende för kommunala verksamheten. Här är det högre hos 80 än hos övriga. Förtroendet för kommunen där man bor generellt närmar sig 60 procent hos dem över 80, mot 40 hos dem mellan 18 och 79. När det gäller oron för konsekvenser av pandemin dominerar oron för ekonomin. Siffrorna ligger ganska nära hos samma för de yngre. Oron för att arbetslösheten ska öka får högst oro i båda grupperna. Ett område sticker ut - oron för att digitaliseringen ökar och man inte ska hänga med. Bland 18-79-åringar är det knappt 15 procent som är oroliga, men hos dem över 80 är det 50-60 procent. Vi ser att äldre är mer pessimistiska inför framtiden. Många ser mörkt på framtiden. Samtidigt kanske man bör förtydliga att en majoritet, nästan 6 av 10, även i gruppen över 80, ser mycket eller ganska ljus på framtiden. Jag nöjer mig med de nedslagen och konstaterar att vi har chans att påverka framtiden för alla äldre, genom att följa rekommendationer och hjälpa till där vi har möjlighet, genom att vara en del av lösningen.

-VI går till enskilda frågor. Jag ska säga att vi inte kan dra ut för länge, för några ska iväg och har tider att passa.

-Ekot, en fråga till Anders Tegnell: Statistiken som ni visade om smittan på äldreboenden tänker jag på. Är det brukare som smittats eller även personal?

-Boende på äldreboenden.

-Just det. Du har tidigare sagt att restriktionerna och rekommendationerna till personalen har drivit ner smittspridningen på äldreboenden. Men nu när det går upp igen ser man fler fall i äldreboenden - går det verkligen ihop?

-Ja, att det finns koppling mellan spridningen i samhället och äldreboenden, det har vi aldrig förnekat. Däremot har vi haft en ganska stor spridning, och vi tycker det är viktigt att vi ser att vi har en tendens där. Vi måste se om vi har allt på plats. Vi måste se över hur personalsituationen

ser ut - så vi tar det på allvar.

-Men det är samma råd och rekommendationer som tidigare för personalen?

-Ja, och samma upplägg som tidigare. I grunden är det äldreboenden själva som ska ha bra rutiner på plats, och det fungerar om man har det.

-Dagens Nyheter. Gångna helgen har det funnits bilder på fullpackade dansgolv från Stockholm, och andra ställen. Vad är restriktionen? Finns det skäl att se över rekommendationerna för nattklubbar?

-Det är kommunerna som får se om man följer allmänna råd. I diskussion med dem måste vi kanske fråga för att se om det är något som ska skärpas ytterligare.

-Är det ett tilltagande problem?

-Jag har ingen uppfattning om det. Det är miljökontoren i kommunerna som får se över det - om de ser mer eller mindre av det får man fråga dem.

-Ja, tre frågor idag, TV4. Jag börjar med Svante. I undersökningarna har ni tittat på hur väl man följer riktlinjerna. Finns det skillnad mellan 80-plusare och övriga?

-Generellt i stora undersökningar från 18-79 år ser man att äldre följer råd och rekommendationer bättre. Senaste tiden har det handlat om ifall man följer dem lika mycket som tidigare - det är det man jämfört med nu, mellan de olika grupperna, över och under 80. Det finns skillnader, men inte så stora.

-Grundfrågan hur väl man följer restriktionen finns inte?

-det handlade om om man ändrat sitt beteende. Det är lätt att glömma hur man gjorde tidigare. Frågan ställs inte på det sättet. Men generellt kunde vi tidigare sett att äldre ändrat sitt beteende mer än yngre.

-De lokala restriktionerna, hur stora kan de lokala områdena vara? Som Stockholm?

-Vi har skrivit region eller delar av region, så det kan vara hela regionen eller en kommun, eller mindre.

-Anders Tegnell, om återinfektion. Vi har sett spridda fall tidigare, i Hongkong till exempel - det har nu kommit en artikel från Lancet, som visar en 25-åring från Nevada som återinfekterats. Finns det risk för återinfektion i vissa fall?

-Det är uppenbart att enstaka fall kommer dyka upp, men de är extremt få - så de har ingen betydelse för pandemin, ur smittspridningshänsyn.

-Aftonbladet: Jag vill stanna kvar vid helgens bilder och filmer från olika klubbar i Sverige, i Stockholm, Örebro men även i Malmö.

Organistörerna säger att man är vid borden, sitter ner när man dricker, står när man dansar... Hur reagerar du, Anders Tegnell, när du ser filmerna?

-Jag tycker det är omöjligt att bedöma något utifrån filmerna.

Vi har en myndighet - kommunerna, som ska se om man följer de allmänna råd och riktlinjer som finns, eller inte - och det gör man inte seriöst genom att se på lite bilder. Det är viktigt att inte ha trängsel i de miljöerna.

Kommunerna måste fundera på om de kan göra mer, om de inte kan det får vi ha en dialog med dem om vi ska skärpa något.

-Många har reagerat på filmerna, bland annat kultur- och sportvärlden som är kvar i detta att "när det ser ut så här på klubbar, men får inte ta in folk på musikevenemang...". Förstår du frustrationen? Att det blir snurrigt?

-Missköter man sig i en verksamhet legitimerar det inte att missköta sig i fler.

Det är givetvis viktigt att alla tar ansvar i samhället. Det viktiga är att hålla avstånd och inte skapa trängsel i stora sammankomster.

-Kommer de nya förslagen om lokalrestriktioner som svar på filmerna?

-Nej, det kommer utifrån rapporten vi lämnade 1/9, om vad vi trodde skulle hända under hösten. En sak vi såg framför oss är den typen av utbrott vi ser nu, lite varstans, då behövs denna verktygslåda för att hantera det.

-Apropå de allmänna råden på lokal nivå - vilken nivå av smittspridning krävs för att situationen ska anses allvarlig nog att utfärda råden? Vore det aktuellt i någon av regionerna ni nämnt här idag, till exempel?

-Bitte kan fylla på - men nej, den allmänna inställningen är att inte ha en viss nivå, som skapat problem med länder som haft det för resande. Det skapar mer oro än ger effekt. Det kommer vara en dialog mellan regionerna och Folkhälsomyndigheten, om hur man ser situationen utvecklas, och vad man behöver skärpa för att minska smittspridningen så mycket som möjligt. Det är utifrån den dialogen, som innehåller många aspekter: Var man smittas, vad man tror om framtiden och så vidare. Det är utifrån det som Folkhälsomyndighetens generaldirektör kommer ta beslut om detta.

Det är de råd som kommer behövas i den givna situationen som kommer införas.

-Ni nämner 19/10 - vad innebär det? Har ni inte haft möjligheten att utfärda denna sorts allmänna råd tidigare?

-Det är allmänna råd vi ska besluta om för att det ska bli lika i hela landet och hjälpa smittskydden. Sen har smittskyddsläkaren idag möjlighet att ge råd och rekommendationer om hur man ska göra för att förhindra smitta.

Det är en miniminivå vi hjälper till med, för att få en likvärdighet i hela landet, om så behövs.

-Jag tar vid vid tv4:s fråga - kring immuniteten. Det har gått ett antal månader för många, sen man sist var sjuk. Man har haft antikroppar, men sen när man testas igen, har man inte det. Vad liksom, hur... Hur ska vi veta om vi har immunitet, och liksom, nu ökar smittantalen igen, alltså - finns någon gräns för "nu har det gått sex månader, nu har du inte längre antikroppar"?

-På individnivå kommer det dröja länge innan vi kan säga något sånt - det är ett komplex svar från immunsystemet, där vissa saker går att mäta.

Antikroppar är en av faktorerna, som fungerar bra för en del sjukdomar, men sämre för andra - och dåligt på individnivå för covid-19.

Att säga om en individ är immun eller inte, är svårt. Men det går att säga att de allra flesta, 99 procent, är skyddade under åtminstone sex månader, med hög sannolikhet längre, med tanke på de extremt få fall... Vi fångar kanske 10 fall som finns beskrivna i världen, så det talar inte för att det är vanligt med återsmitta.

-Ska man vara rädd för återsmitta som privatperson?

-Nej. Det finns många olika saker i samhället som medför större risk än risken att återsmittas av covid-19.

-Tre frågor till Anders Tegnell: För två veckor sedan sa regeringen att man ska ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att se på lättnader och begränsningar för antalet deltagare i bland annat utomhusidrott. Har ni fått det?

-Nej.

-Ur smittorisk och folkhälsoperspektiv - hur ser du som statsepidemiolog till möjligheten att vara fler än 50 på en orienteringstävling?

-Det är många saker som kan göras på ett sätt som inte skapar trängsel - sen hur man gör det utifrån de regler och rekommendationer vi har, det kvarstår.

-Hur ser du, som statsepidemiolog, på att regelverket vi har idag tillåter att hur många som helst vistas i ett köpcentrum, medan det finns deltagarbegränsningar på 50 personer, som arrangeras utomhus, över stora ytor.

Vad kan det få för effekt på folks benägenhet att följa rekommendationerna, när det slår så olika?
-Vi måste komma ihåg grundfrågan, vilket är att hålla avstånd. Vi kan inte skapa situationer där många vistas nära varandra under långa perioder. Vi har gjort det med verktygen vi har på plats, även om en del måste anpassas bättre till situationen, för att bli effektiv. Men vi måste ta ansvar för att se till att händelserna inte händer, oberoende om det finns lagstöd för dem eller inte. Det är det viktiga att tänka på nu.

-Göteborgsposten, på länk: Är ni med?

-Nu? Hörs jag? Göteborgsposten. Några frågor till Folkhälsomyndigheten. Först en fråga om lokala råd som kan bli aktuella: Ett som nämnts är att avstå kollektivtrafik. Den rekommendationen finns ju redan? Vad är skillnaden i råden?

-Det är en förstärkning mot reglerna vi har nu - att avstå att åka kollektivtrafik där man inte kan boka sittplats. Att avstå onödiga resor inom och utanför regionen kan vi också föreslå.

-Är det frivillighjet?

-Ja, att från allmänheten att följa det - vi har också lagt till regler inom verksamheter och arbetsplatser, att jobba hemma och uppmana personal att jobba hemifrån. Men det bygger på frivillighet, annars måste riksdagen stifta lagar.

-Hur stor är sannolikheten att folk ändrar beteende när det gäller kollektivtrafiken om det bara är en rekommendation?

-Vi har god erfarenhet av det så här långt. Vi vet att svenskarna har ändrat beteendet mycket och gör det fortfarande. Vi har nog skäl att tro att det fungerar bra.

-Tack.

-Arbetet har en fråga.

-Hörs det? Fackförbundet IF Metal har kongress i Västerås, med 400 deltagare, som sträcker sig över 4-5 dagar. Hur ser Folkhälsomyndigheten på att man ordnar en så stor sammankomst?

-Vi har varit tydliga med att sammankomster som är mer än 50 deltagare bör man undvika i det här läget. I ordningsstadgan finns också regler för att man inte får. Jag vet inte hur det är med ordningsstadgarna för en sån kongress.

-Allmänna råd att undvika där många personer samlas?

-Så även om det är tillåtet vore det inte lämpligt att ordna en så stor sammankomst?

-Med tanke på situationen vi har, och resande från hela landet, med smittspridning som är olika i olika delar av landet är det absolut en risk.

-Tack för det, vi avslutar för idag och går till enskilda intervjuer. Folkhälsomyndigheten finns i foajén, vi ropar upp er när det är er tur. Tack.

--

Hans Larson

Svensk Skrivtolkning AB

A Västmannagatan 47, 113 25 Stockholm

T 08 501 181 81

W www.skrivtolkning.se

